

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๕๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลย ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า

บริษัทการเงินระหว่างประเทศ เป็นโจทก์ฟ้องนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ที่ ๑ บริษัท เลี่ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด ที่ ๒ เป็นจำเลย ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในฐานะคดีสัญญาการค้าประกัน จำนวนทุนทรัพย์ ๑๒,๕๗๐,๕๘๗,๒๕๓.๑๓ บาท โดยบรรยายฟ้องว่า โจทก์เป็นหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกด้วยการลงทุนโดยเงินของโจทก์ในหน่วยงานของเอกชนที่อยู่ในอาณาเขตของประเทศสมาชิก ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกเริ่มแรกประเทศหนึ่ง เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ เป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นคนหนึ่งของบริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) โดยนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ (ลูกหนี้) ได้ตกลงทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ เพื่อนำไปลงทุนในโครงการก่อสร้างโรงงานเกี่ยวกับการผลิตปิโตรเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม โจทก์ตกลงให้กู้ ตามสัญญากู้เงินได้แบ่งเงินกู้เป็น ๓ ประเภท คือ ประเภท A, B และ C รวมเงินกู้สามประเภทเป็นเงินรวม ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ

จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ตกลงทำสัญญาค้ำประกัน ฉบับลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ โดยตกลงเข้าร่วมกันและแทนกันค้ำประกันการชำระหนี้เงินกู้ของลูกหนี้ตามสัญญาเงินไว้กับ โจทก์ ลูกหนี้ได้รับเงินตามสัญญาเงินทั้งประเภทเอและประเภทบีไปแล้ว เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๔๖๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ และได้รับเงินตามสัญญาเงินประเภทซีไปแล้วทั้งหมด จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ภายหลังจากลูกหนี้ได้รับเงินกู้ตามสัญญาไปแล้ว ลูกหนี้ได้ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ โจทก์บางส่วน ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งตามมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ นั้น คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของ จำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันแต่อย่างใด ภายหลังจากวันที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วย แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้บางส่วนให้แก่โจทก์ และโจทก์ได้นำเงินที่ลูกหนี้ ชำระดังกล่าวไปจัดสรรชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ โดยลูกหนี้มีหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระต่อโจทก์ตามสัญญา คิดคำนวณถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐ ลูกหนี้เคยมีจดหมายขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด แต่โจทก์ไม่ตกลง และได้ทวงถามให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้ แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย มิได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โจทก์จึงต้องฟ้องขอให้ศาลบังคับจำเลยทั้งสองชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ

จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ปฏิเสธฟ้องโจทก์ และให้การต่อสู้คดีว่า

(๑) หนี้ตามสัญญาเงินและสัญญาค้ำประกันมีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญแห่งหนี้ โดยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โจทก์ยังมีสิทธิได้รับชำระหนี้ต้นเงิน และดอกเบี้ยที่นำมาฟ้องคดีนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ โดยที่ลูกหนี้ยังไม่ผิมนัดชำระหนี้ตามแผน โจทก์จึงยังไม่ถูกโต้แย้งสิทธิ และไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง ในคดีนี้ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นจำนวนเดียวกันกับที่แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ระบุให้โจทก์ได้รับ ชำระหนี้ต้นเงินเต็มจำนวนและได้รับอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราที่ระบุไว้ในสัญญาเงิน เมื่อโจทก์ ได้รับชำระหนี้ต้นเงินเต็มจำนวนและดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาเงิน จำเลยทั้งสอง จึงไม่ต้องรับผิดชอบตามฟ้องของโจทก์อีก

(๒) แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีผลเป็นการแปลงหนี้ใหม่ โดยการเปลี่ยนสาระสำคัญแห่งหนี้ และผลของการฟื้นฟูกิจการทำให้จำเลยทั้งสองมิใช่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และไม่มีอำนาจจัดกิจการและทรัพย์สิน

ของลูกหนี้ทำให้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาคู่และสัญญาค้ำประกัน ซึ่งเป็นผลให้จำเลยทั้งสองไม่ต้องรับผิดชอบ

(๓) สัญญาคู่และสัญญาค้ำประกันเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และเป็นโมฆะ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ นอกจากนี้ การคำนวณดอกเบี้ยของโจทก์ไม่ถูกต้อง และไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยทั้งสองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๗ ยกประเด็นโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง โดยอ้างว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ได้บัญญัติจำกัดหรือตัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกัน ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการยื่นชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ซึ่งในคดีฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วด้วยเช่นกัน และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ได้ให้สิทธิแก่จำเลยทั้งสองในการยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ประกอบกับมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง จำเลยทั้งสองในฐานะผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ที่ไม่สามารถใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และไม่สามารถยกแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีได้ ทั้งที่แผนได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหนี้โดยไม่มีการลดหนี้แต่อย่างใด บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงบัญญัติขึ้นโดยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในการต่อสู้คดีตามกฎหมายและมีผลกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในทางกฎหมาย การที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ ได้เต็มจำนวนและตัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และการที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสอง ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน อันเป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้เอาทั้งจำเลยทั้งสองโดยไม่บัญญัติเป็นข้อยกเว้น หรือให้สิทธิแก่ผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการต่อสู้คดีว่าในกรณีที่แผนฟื้นฟูกิจการได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหรือไม่มีการลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัด

ชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการนั้น ห้ามเจ้าหนี้อ้างข้ออ้างซึ่งต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน แต่บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวได้บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการฟ้องบังคับชำระหนี้เอากับจำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันได้ทั้ง ๆ ที่บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในฐานะเดียวกับลูกหนี้ โดยลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ตามแผนแต่อย่างใด และทั้ง ๆ ที่ยังไม่มี การโต้แย้งสิทธิของโจทก์

ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

โจทก์ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องของจำเลยที่ให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่าโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้เงินกู้ที่ลูกหนี้ ผิดนัดชำระหนี้ในส่วนที่เกิดขึ้นก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และผลการผิดนัดของ ลูกหนี้ได้เกิดต่อเนื่องตลอดมา โจทก์มิได้ฟ้องบังคับจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๖๐ แต่อย่างใด และมีได้เกี่ยวข้องกับกรบังคับตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ด้วย และโจทก์ ขอคัดค้านคำร้องของจำเลยที่ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เพราะวาทบัญญัติ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด กล่าวคือ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ห้ามผู้ค้ำประกัน ยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ ที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ เพราะเหตุที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ก็เพื่อมิให้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ซ้ำซ้อนกัน หรือเพื่อมิให้ลูกหนี้ต้องชำระหนี้สองทาง ทั้งเจ้าหนี้ และผู้ค้ำประกัน บทบัญญัติดังกล่าวจึงถูกต้องและเป็นธรรมแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มีความมุ่งหมายเพื่อบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อเจ้าหนี้ที่ไม่สามารถจะรับชำระหนี้เต็มจำนวน จากลูกหนี้ผู้ถูกฟื้นฟูกิจการได้ อันเป็นผลมาจากการที่ลูกหนี้ตกอยู่ในสภาพเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงต้องบัญญัติคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะให้ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนโดยมีสิทธิเรียกร้องบังคับชำระหนี้ เอาจากผู้ค้ำประกันได้อีก ตามฟ้องของโจทก์ได้ฟ้องบังคับต่อจำเลยทั้งสอง ในมูลหนี้สัญญาค้ำประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ แต่อย่างใด บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้เป็นบทบัญญัติ

แห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทคดีนี้ และมีได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะต้องนำมาใช้ในการวินิจฉัยคดี จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยทั้งสองที่ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เนื่องจากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคำแถลงคัดค้านคำร้องของจำเลยที่ขอให้ส่งความเห็นโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยของโจทก์ และคำฟ้องของโจทก์เป็นการอาศัยมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามที่บรรยายในคำฟ้อง ซึ่งศาลจำต้องพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่โจทก์อ้าง เมื่อปรากฏว่าศาลจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาบังคับแก่คดีนี้ และทนายจำเลยทั้งสองโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง (ประกอบมาตรา ๕๐/๒๓ วรรคสอง) ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ โดยขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญ และศาลไม่พบคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ดังกล่าวนี้ กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นนอกจากส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง เป็นศาลชำนาญพิเศษมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๗ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

(๑) (๔)

(๕) คดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าหรือตราสารการเงินระหว่างประเทศหรือการให้บริการระหว่างประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ การประกันภัยและนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๖) (๑๑)

คดีที่โจทก์เป็นบรรษัทการเงินระหว่างประเทศมีฐานะเป็นหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ ฟ้องบังคับจำเลยให้ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันกู้ยืมเงินของบริษัทมีชื่อ ซึ่งได้ทำสัญญากู้ยืมจากโจทก์ไป คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับการให้บริการทางการเงินระหว่างประเทศ โจทก์จึงต้องฟ้องคดีต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวตามมาตรา ๗ (๕)

ได้ความตามคำบรรยายฟ้องโจทก์ที่ฟ้องบังคับจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกัน ว่าบริษัทมีชื่อซึ่งเป็นลูกคดียุติขั้นต้นของโจทก์ จำเลยทั้งสองเป็นผู้ค้ำประกัน ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้บริษัทลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลาย จำเลยได้ต่อสู้ว่าเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเพื่อฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ฐานะของจำเลยจึงเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของจำเลย อันมีผลเป็นการแปลงหนี้ใหม่ มาตรา ๕๐/๖๐ ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ เป็นการบัญญัติจำกัดตัดสิทธิของจำเลยในฐานะผู้ค้ำประกัน ไม่ได้ให้สิทธิแก่จำเลยทั้งสองในการยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในกรณีที่บริษัทมีชื่อที่จำเลยเป็นผู้ค้ำประกันหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ฯลฯ บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติความสำคัญไว้ว่าในกรณีที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด

ดังนั้นข้อพิจารณาจึงมีว่าในกรณีตามคำร้อง ศาลจำเป็นต้องใช้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บังคับแก่คดีตามคำฟ้องของโจทก์หรือไม่

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้โจทก์มีฐานะเป็นหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศ การฟ้องให้ผู้จำประกันรับผิดชอบตามสัญญาจำประกันเป็นกรณีที่โจทก์ก็ต้องฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง แต่ปรากฏว่า โจทก์มีฐานะเป็นหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าว จึงต้องฟ้องคดีต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเกี่ยวแก่การให้บริการระหว่างประเทศตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบียดในเวลายกหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว”

มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้จำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้จำประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย” บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีต่อลูกหนี้และผู้จำประกัน และสิทธิของผู้จำประกันที่มีต่อลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ผู้จำประกันผูกพันต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ และเมื่อลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ผู้จำประกันชำระหนี้ได้ สำหรับผู้จำประกัน นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้จำประกันมีต่อเจ้าหนี้แล้ว ผู้จำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย และเมื่อผู้จำประกันได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไต่เบียดเอาจากลูกหนี้เพื่อคืนเงินกับดอกเบี้ย และเพื่อการที่ต้องสูญหายและเสียหายไปอย่างไร ๆ เพราะการจำประกันนั้น

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิเจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแม้ว่าหนี้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม และมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ให้สิทธิผู้จำประกันอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบียดในเวลายกหน้าได้ บทบัญญัติของกฎหมาย

ดังกล่าวมีนัยว่า แม้ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้วก็ตาม แต่ผู้ค้ำประกันก็ยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ตามสัญญาค้ำประกันสำหรับผู้ค้ำประกันกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองสิทธิเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจถูกเจ้าหนี้ออกรื้อและได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ตามสัญญาค้ำประกันในภายหน้าได้ แต่กฎหมายให้สิทธิเจ้าหนี้ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นสำคัญ เพราะสิทธิไล่เบี้ยของผู้ค้ำประกันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้วเท่านั้น ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว กฎหมายจึงห้ามมิให้ผู้ค้ำประกันใช้สิทธิขอรับชำระหนี้อื่นจะเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้อันเป็นสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกันโดยเสมอกัน โดยไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบ

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่เป็นผลมาจากการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยผู้ทำแผนจะเข้ามาวิเคราะห์สภาพการณ์ ปัญหาของกิจการ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น โดยจัดทำเป็นแผนฟื้นฟูกิจการ แผนฟื้นฟูกิจการเมื่อได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้และศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้ว จึงจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพเดิม การที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนเพราะการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ เพื่อแก้ปัญหาการมีหนี้สินล้นพ้นตัว และกิจการประสบปัญหาทางการเงิน การบริหารแผนฟื้นฟูกิจการยังไม่แน่นอนว่าจะสำเร็จหรือไม่ หากไม่สำเร็จและศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้ต้องดำเนินการตามกระบวนการว่าด้วยล้มละลายต่อไป เจ้าหนี้จึงอาจได้รับชำระหนี้ไม่เต็มจำนวน แม้แต่ตามที่ตกลงไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้นผู้ค้ำประกันจึงยังไม่หลุดพ้นความรับผิดชอบ เพราะในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันผูกพันต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลโดยเสมอกันไม่ให้ฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบกัน จึงไม่เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

แต่คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ฟ้องบังคับผู้ค้ำประกันขอให้ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกัน บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คำฟ้องโจทก์ และข้อต่อสู้คดีของจำเลยคดีนี้คือ ประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วยการกำประกัน ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้กำประกันตามสัญญากำประกันหาใช่บทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๖๐ ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ แต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒ คน คือ

๑. นายกระมล ทองธรรมชาติ	๒. นายจิระ บุญพจนสุนทร
๓. นายนพดล เสงเจริญ	๔. นายผัน จันทรปาน
๕. นายมงคล สระฐาน	๖. นายมานิต วิทยาเต็ม
๗. นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	๘. พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช
๙. นายสุวิทย์ ธีรพงษ์	๑๐. นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์
๑๑. นายอภัย จันทนจุลกะ	๑๒. นายอุระ หวังอ้อมกลาง

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ คน คือ

๑. นายจุมพล ณ สงขลา	๒. นายปรีชา เฉลิมวิชัย

วินิจฉัยว่า กรณีตามคำร้องไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงให้ยกคำร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ให้ยกคำร้อง

นายปรีชา เฉลิมวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ